

HANGON KAUPUNKI

HANGÖ STAD

Utbildningsanordnarens elevvårdsplan

Fr.o.m. 1.8.2023

Godkänd i bildningsnämnden 10.10.2023, § 80

Innehållsförteckning.....	2
1. Mål och centrala principer för elevvårdsarbetet samt åtgärder för genomförande och uppföljning av elevvården i Hangö.....	3
2. Bedömning av det övergripande behovet av elevvård och tillgängliga elevvårdstjänster.....	3
3. Läroanstaltsgemenskapens åtgärder för att främja en generellt inriktad elevvård.....	4
3.1 Förskoleundervisning.....	5
3.2 Grundläggande undervisning.....	5
3.3 Gymnasieundervisning.....	7
4. Åtgärder för att arrangera behövliga stödåtgärder (individuell elevvård)	8
4.1 Förskoleundervisning.....	9
4.2 Grundläggande undervisning.....	9
4.3 Gymnasieundervisning.....	13
5. Arrangerandet av samarbete med studerande och deras familjer samt med dem som arbetar vid läroanstalten och andra aktörer som stöder studerandens välfärd.....	15
5.1 Förskoleundervisning.....	15
5.2 Grundläggande undervisning.....	16
5.3 Gymnasieundervisning.....	18
6. Plan för att skydda eleverna från våld, mobbning och trakasserier samt åtgärder för att främja elevernas hälsa och välbefinnande.....	19
6.1 Förskoleundervisning.....	19
6.2 Grundläggande undervisning.....	20
6.3 Gymnasieundervisning.....	23

Utbildningsanordnare ska för att genomföra den samlade elevvården göra upp utbildningsanordnarens elevvårdsplan (Lag om elev- och studerandevård 1287/2013 § 13, ändrad 377/2022). I Hangö har elevvårdsplanen utarbetats gemensamt för förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen.

I denna elevvårdsplan används på rubriknivå följande termer enligt Lagen om elev- och studerandevård: Begreppet "studerande" används om såväl barn, elever som studerande. Med "läroanstalt" avses både förskolenheten, skolan och läroanstalten. Begreppet "utbildningsanordnare" används om såväl utbildningsanordnare på rubriknivå som i tillämpliga delar också annanstans i texten.

1. Mål och centrala principer för elevvårdsarbetet samt åtgärder för genomförande och uppföljning av elevvården i Hangö

Med elevvård avses främjande och upprätthållande av de studerandes goda inlärning, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande samt verksamheter inom förskole-, skol- och läroanstaltsområdet som utökar förutsättningarna härtill.

Elevvården genomförs i första hand som förebyggande och generellt inriktad elevvård som stöder hela förskole-, skol- och läroanstaltsgemenskapen. Därtill har barn, elever och studerande lagstadgad rätt till individuell elevvård. Centralt för elevvården är ett sektorövergripande samarbete.

I Hangö sköter utbildningsanordnarens sektorövergripande styrgrupp för elevvård om riktlinjerna för elevvårdsarbetet. Gruppens representanter består av personer och sakkunniga från småbarnspedagogiken, utbildningen och välfärdsområdet.

Den sektorövergripande elevvårdsgruppen vid respektive läroanstalt planerar de åtgärder och verksamhetssätt som ska följas under läsåret samt kontrollerar och uppdaterar den enhetsspecifika informationen i samband med uppdateringen av läsårsplanen.

2. Bedömning av det övergripande behovet av elevvård och tillgängliga elevvårdstjänster

a) Lagstiftning och nationella riktlinjer

Personaldimensioneringen inom elevvården definieras i lagen om elevvård enligt följande:

- Psykologernas personaldimensionering är 1 psykolog / 780 elever.
- Kuratorernas personaldimensionering är 1 kurator / 670 elever.

Institutet för hälsa och välfärd THL har publicerat en rekommendation om dimensionering av hälsovårdare och läkare:

- Rekommendationen för hälsovårdardimensioneringen är 1 hälsovårdare / 460 elever i den grundläggande undervisningen och 1 hälsovårdare / 570 elever i studerandevården
- Läkardimensioneringen är 1 läkare / 2100 elever
- I rådgivningsbyråhälsovården 1 hälsovårdare/ 320 förskoleelever
- En rådgivningsbyråläkare / 2270 elever

b) Lokala behov och dimensionering

Det finns finsk- och svenskspråkiga läroinrättningar i Hangö. På den finskspråkiga sidan finns tre förskolegrupper, tre lågstadier, en specialskola (åk 0-9), en högstadieskola och ett gymnasium (sammanlagt 9 enheter och ca 420 elever, varav 65 får särskilt stöd). På den svenskspråkiga sidan finns tre förskolegrupper, tre lågstadier, en högstadieskola och ett gymnasium (totalt 8 enheter och ca 390 elever, varav 45 får särskilt stöd). Utöver antalet elever har i den övergripande behovsbedömningen och personaldimensioneringen för elevvård i Hangö tagits hänsyn till antalet elever som får intensifierat och särskilt stöd, områdets specialbehov och det stora antalet undervisningsenheter.

I Hangö har personalbehovet och -dimensioneringen för elevvården och studerandehälsovården definierats enligt följande:

- 1 psykolog/ finskspråkiga förskolor, skolor och gymnasiet
- 1 psykolog/ svenskspråkiga förskolor, skolor och gymnasiet
- 1 kurator/ finskspråkiga förskolor, skolor och gymnasiet
- 1 kurator/ svenskspråkiga förskolor, skolor och gymnasiet
- ➔ Psykologernas och kuratorernas arbetstid fördelas flexibelt mellan förskolor, skolor och gymnasier, enligt behov och avtal. Arbetsrummen är belägna i samband med de största skolorna.
- 1 hälsovårdare/ förskolor och Tita-Maria specialskola
- 1 hälsovårdare/ högstadieskolor och gymnasier
- skolläkartjänster produceras som köptjänster
- Barnrådgivningen ansvarar för utbudet av förskolornas hälsovårdar- och läkartjänster

3. Läroanstaltsgemenskapens åtgärder för att främja en generell inriktad elevvård

Att främja barns, elevers och studerandes hälsa och välbefinnande hör enligt lagen om elev- och studerandevård till den generella arbetshelheten. Med detta avses aktiviteter med vars hjälp man följer upp och utvecklar det generella och individuella välbefinnandet, samt uppkomsten av en hälsosam, trygg och tillgänglig inlärningsmiljö, främjar den mentala hälsan och inlärningen samt förebygger utslagning. Förskolans, skolans och läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i förskole-, skol- och gymnasiegemenskaperna.

3.1 Förskoleutbildning

3.1.1 Verksamhetsätt för den gemensamma elevvården i förskoleundervisningen i Hangö

Elevvårdsgruppens centrala uppgift är att främja samfundets övergripande välfärd och trygghet samt att genomföra och utveckla annan gemensam elevvård. Varje förskolas verksamhetspunkt har en gemensam elevvårdsgrupp, som innehar en central roll i planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av den gemensamma elevvården. Elevvårdsgruppen sammanträder regelbundet och alltid vid behov. Föreståndaren för förskolans verksamhetspunkt bjuder in barn, vårdnadshavare och andra samarbetspartners till elevvårdsgruppens möte. Elevvårdstjänsterna (psykolog, kurator och hälsovårdare) från Västra Nylands välfärdsområdes (LUVN) elevvårdstjänster (psykolog, kurator och hälsovårdare) deltar i elevvårdsgruppens arbete. De teman och frågor inom den gemensamma elevvården som behandlas på mötena antecknas och en promemoria över mötet uppgörs.

3.2 Grundläggande undervisning

3.2.1 Praxis för att följa upp elevernas och skolgemenskapens välbefinnande, hälsa och trygghet och centrala resultat

Hela skolgemenskapens välbefinnande och elevernas individuella välbefinnande följs upp vid den gemensamma elevvårdens skolspecifika möten, bl.a. genom en nationell skolhälsoenkät (vartannat år), skolspecifika välbefinnandeförfrågningar och en utvärdering av elevvårdstjänsterna (vart tredje år). Dessutom kan till exempel sammanfattningar av hälsokontroller granskas och skolspecifika resultat kan följas via TEAviisari-verktyget.

3.2.2 Ledarskap, sammansättning och verksamhetsätt för de skolspecifika elevvårdsgrupperna

Det primära ansvaret för skolgemenskapens välbefinnande ligger hos skolans personal. Den gemensamma elevvårdsgruppen ansvarar för planering, utveckling, genomförande och utvärdering av elevvården i skolan. Den gemensamma elevvårdsgruppen leds i första hand av skolans rektor. Den gemensamma elevvårdsgruppens medlemmar är, utöver rektorn/ biträdande rektorn, skolkuratoren, skolpsykologen, skolhälsovårdaren, ambulerande specialläraren och, i årskurs 7-9, studiehandedarna och skolcoachen. Därtill kan representanter för elever, vårdnadshavare, läroinrättningens undervisande personal och representanter för andra samarbetspartners kallas att delta i den gemensamma elevvårdsgruppen. Den gemensamma elevvårdsgruppen träffas enligt överenskommelse enligt skolans behov. Över mötena upprättas en fritt formulerad promemoria som finns tillgänglig för den undervisande personalen.

Den gemensamma elevvårdsgruppen har till uppgift att främja och följa upp elevernas säkerhet, hälsa, välbefinnande samt inlärning. Den gemensamma elevvårdsgruppen ingriper i akuta risker för välbefinnandet inom gemenskapen. Den gemensamma elevvårdsgruppen informerar om och behandlar datainsamlingsresultat från uppföljningen med personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartners.

Till det gemensamma elevvårdsarbetet hör t.ex. att besöka klasser, följa med lektioner och diskutera med elever, samt att tillgodose behov som framkommit inom skolgemenskapen.

Elevvårdspersonalen deltar i planeringen av temadagar, föräldrakvällar, skolans bekantningsdagar, skolspecifika enkäter och olika åtgärder som siktar på att utveckla skolans verksamhetskultur.

De ämnesområden som omfattas av den gemensamma elevvården är bl.a. följande:

- främja emotionella och interaktionsfärdigheter samt mental hälsa
- förebygga och minska mobbning, våld och trakasserier
- främja inläring genom att förebygga frånvaron
- arrangera studier och arbete på ett sätt som stöder välbefinnande och som främjar hälsosamma levnadsvanor
- främja hälsa och säkerhet i läroanstaltsmiljön och främja och kontrollera gemenskapens välbefinnande
- främja studerandenas delaktighet
- främja vårdnadshavarnas delaktighet
- samarbete mellan elevvården och externa parter

3.2.3 Förebyggande av frånvaro, systematisk uppföljning av frånvaro och ingripande vid frånvaro inom den grundläggande utbildningen

Förebyggande av frånvaro, systematisk uppföljning av frånvaro och ingripande vid frånvaro beskrivs i kapitel 5.1 i läroplanen.

3.2.4 Förebyggande av användning av tobaksprodukter och andra rusmedel samt ingripande i användningen

I denna plan avses med rusmedel exempelvis

- tobak, snus och e-cigarett
- alkohol
- lösningssmedel
- missbruk av läkemedel
- narkotika

De hälsomässiga och sociala effekterna av användning av rusmedel och tobaksprodukter, och utvecklingen och betydelsen av beroende, behandlas i skolan som en del av den normala undervisningen. Därtill arrangeras separat rusmedelsupplysning. Vårdnadshavarna får aktuell information om frågor som rör rusmedel, vilket stärker föräldraskapet i syfte att utveckla de ungas livshanteringsfärdigheter.

Det råder nolltolerans gällande användning av rusmedel. Skolornas personal och elevvårdspersonalen utbildas i att identifiera rusmedelsanvändning och i att ta saken till tals. Det ingrips i okända personers vistelse i skolan eller på skolområdet under arbetsdagen.

Elevens frånvaro följs upp och åtgärdas omedelbart. Närhelst misstanke eller oro uppstår hänvisas eleven till en hälsovårdare eller så tas frågan upp i en individuell elevvårdsgrupp, där fortsatta åtgärder planeras. Föräldrarna kontaktas och vid behov kontaktas nätverkets andra aktörer, t.ex. barnskyddet. Vid behov anordnas nätverksmöten och barnet eller den unga hänvisas till sakenlig vård.

Vem som helst kan göra en barnskyddsanmälan till socialmyndigheterna om man är orolig för ett barn eller en ung person. Lagen förpliktar utbildnings- och elevvårdspersonalen att göra en barnskyddsanmälan.

Det primära målet är att förebygga rusmedelsanvändning och att främja en rusmedelsfri livsstil. Det andra målet är att upptäcka rusmedelsbruk så tidigt som möjligt och ingripa omedelbart. En tredje målsättning är att förhindra spridning av rusmedelsanvändning.

Det är förbjudet att uppträda berusad och att använda rusmedel i skolan och på skolområdet. Om en elev ertappas med att röka, snusa eller inneha tobaksvaror under skoltid ska klassläraren/klassföreståndaren kontakta hemmet i enlighet med överenskomna rutiner. Om en elev påträffas berusad, drogpåverkad eller i besittning av rusmedel i skolan, kontaktas vårdnadshavaren omedelbart och ombeds hämta hem eleven. Beroende på situationen kontaktas även elevvårdspersonal, polis och/eller barnskyddsmyndigheter.

Rusmedelsfostran är en naturlig del av skolarbetet. Den genomförs i synnerhet på lektioner i hälsokunskap, av hälsovårdaren i samband med hälsokontroller, samt under temadagar. Inom rusmedelsfostran och det förebyggande arbetet sker ett mångprofessionellt samarbete, t.ex. med kommunens förebyggande rusmedelsarbete, hälsovården, socialväsendet, polisen, ungdomsväsendet och andra eventuella parter.

3.3 Gymnasieundervisning

3.3.1 Praktiska åtgärder och centrala resultat för uppföljning av studerandenas och gymnasiegemenskapens välbefinnande, hälsa och säkerhet

Ärenden i anslutning till studerandenas välbefinnande och trivsel följs upp genom regelbundna förfrågningar. I en gemenskapsbaserad atmosfär uppmuntras studerandena att öppet berätta om problem som de har observerat och förslag till förbättringar. Personalen följer aktivt med det dagliga livet i skolan, vilket skapar trygghet. Skolans ordningsregler ger allmänna direktiv för uppförandet.

Det ingrips i observerade negativa beteenden. Studerandenas delaktighet i främjandet av säkerheten i studiegemenskapen stöder välbefinnande och ändamålsenliga åtgärder i situationer där säkerheten äventyras.

3.3.2 Ledarskap, sammansättning och verksamhets sätt för läroanstaltsspecifika elevvårdsstödgrupper

Gymnasiets elevvårdsgrupp svarar för att planera, genomföra och utvärdera elevvården och främja gemenskapens välbefinnande och trygghet. Gruppen leds av rektor eller biträdande rektor. Elevvårdsgruppen är sektorövergripande och består förutom av rektor av studiehandledare,

hälsovårdare, kurator, psykolog och speciallärare. Representanter för elever, vårdnadshavare, gymnasiets personal eller andra samarbetspartners kan bjudas in.

Den generellt inriktade elevvårdsgruppen sammanträder vid behov för att stödja gemenskapen och den pedagogiska utvecklingen. Gruppen planerar det gemenskapsarbete som riktas till grupperna, följer upp studerandenas studier och överenskommer om olika verksamhetsätt att stöda studerandet.

3.3.3 Uppföljning av deltagandet i undervisningen, förebyggande av och ingripande i frånvaron

Grupphandledarna behandlar skolans frånvaropraxis med studerandena. Studeranden måste utreda sin frånvaro och för elever under 18 år görs detta av studerandens vårdnadshavare. Grupphandledaren, i sin roll som närhandledare, övervakar regelbundet studiernas framsteg, ingriper i frånvaron och kontaktar vårdnadshavaren vid behov.

Den studerande gör sina aktuella studieeval i god tid innan den nya undervisningsperioden börjar. Eleverna stöds för att framskrida i sina studier enligt sina planer. Handledningen beskrivs i handledningsplanen. Gymnasierna har en tillräckligt detaljerad verksamhetsmodell för ingripande i frånvaron.

Studierna kan delvis av vägande skäl organiseras annorlunda. Tillstånd till andra flexibla studiearrangemang beviljas av rektor i samråd med den studerande och dennes vårdnadshavare.

3.3.4 Förebyggande av och ingripande i användning av tobaksprodukter och andra rusmedel

Användning av rusmedel, tobaksprodukter och därmed jämförbara substanser är förbjudet inom gymnasiets område. Det är skolpersonalens uppgift att sörja för övervakningen. Användningen av tobaksprodukter, alkohol och andra rusmedel förebyggs genom antidrogarbete, och målsättningen är tidig identifiering av individuella problemsituationer med tanke på stödåtgärder.

De hälsomässiga och sociala konsekvenserna av missbruk och tobaksbruk, liksom utvecklande och betydelsen av beroende, tas upp som en del av den normala undervisningen. Föräldrakvällar kan ta upp aktuella rusmedelsfrågor. Det ingrips alltid i rusmedelsanvändning hos barn under 18 år och det meddelas alltid till vårdnadshavaren. Det ingrips även i närvaron av främmade personer på läroinrättningens område under arbetsdagen.

Om oro väcks styrs studeranden till hälsovårdaren som ett tidigt ingripande. Ärendet kan också behandlas i en sektorövergripande expertgrupp. Den minderåriga ungas vårdnadshavare kontaktas och vid behov kontaktas andra aktörer i nätverket. Vid behov hänvisas den unga till sakenlig vård.

4. Åtgärder för att arrangera behövliga stödåtgärder (individuellt inriktad elevvård)

Med individuell elevvård avses rådgivning, elev- och studerandehälsovårdstjänster, elevvårdens kurators- och psykologtjänster för vissa åldersgrupper samt sektorövergripande individuella elevvårdstjänster för enskilda barn, elever och studerande, som utförs i en sektorövergripande

expertgrupp. Den individuella elevvården följer upp och främjar barnets, elevens och studerandens övergripande hälsa, välbefinnande, delaktighet och inläring, förebygger problem och erbjuder tidigt stöd.

Den individuella elevvården grundar sig i förskoleundervisningen på samtycke av vårdnadshavaren, i den grundläggande undervisningen på elevens och vid behov på vårdnadshavarens samtycke och i gymnasieutbildningen på studerandens samtycke. Barnets, elevens och den studerandes delaktighet och önskemål beaktas kring åtgärder och lösningar i enlighet med hens ålder och utvecklingsnivå. I det individuella arbetet följs bestämmelserna om utlämnande av och erhållande av uppgifter samt stadganden gällande sekretess.

4.1 Förskoleundervisning

4.1.1 Hänvisande av ett barn till elevvårdstjänster

När det bland förskolans personal väcks en oro för ett enskilt barn sammankallas en individuell elevvårdsgrupp. Hanteringen av barnets angelägenheter i den individuella elevvårdsgruppen grundar sig på vårdnadshavarens skriftliga samtycke.

4.1.2 Upprättande och förvaring av elevvårdsjournaler och utnämning av en ansvarsperson för utbildningsanordnarens elevvårdsregister

Uppgifter om barnet som är nödvändiga för att uppnå den individuella elevvårdsgruppens verksamhetsmålsättningar antecknas i en elevvårdsjournal. Föreståndaren för förskoleundervisningens verksamhetsställe är den person som fastställts att upprätthålla elevvårdsregistret. De individuella elevvårdsjournalerna förvaras vid förskolans verksamhetsställe, där ansvarspersonen från fall till fall bestämmer åtkomsträttigheterna till de uppgifter som lagrats i registret.

4.1.3 Praxis för meddelande av specialdieter eller medicinering för barn i förskoleundervisning

Om ett barn har en långvarig sjukdom som kräver medicinering, upprättas en medicineringsplan. I den utsträckning som uppgifterna i medicineringsplanen är nödvändiga för arrangerandet av barnets förskoleundervisning, ska de registreras i barnets plan för lärande.

Läkemedelsbehandlingen utförs huvudsakligen av utbildade barnskötare inom förskoleundervisningen. Barnet erbjuds vid behov vård av sjukdom eller allergi den specialdiet som vårdnadshavaren meddelar om.

4.2 Grundläggande utbildning

4.2.1 Hänvisande av elever till elevvårdstjänster

Den individuella elevvården omfattar elevhälsovårdstjänster samt kurator- och psykologtjänster. Den inkluderar också en sektorövergripande expertgrupp, som vid behov sammankallas för att stöda eleven. Även social- och hälsovårdstjänster som arrangeras som stöd för inläringen och undervisningen i specialläroinrättningar utgör en del av den individuella elevvårdens helhet. Den individuella elevvården grundar sig alltid på frivillighet och dess genomförande kräver samtycke.

Elever och studerande har rätt till psykolog- eller kuratorstjänster inom föreskriven tid. Tjänsterna bör arrangeras så att eleven och studeranden erbjuds möjlighet till ett personligt samtal med

antingen en psykolog eller en kurator senast under den sjunde skolarbetsdagen. Om ärendet är brådskande bör samtalet arrangeras samma eller följande skoldag. Hur brådskande ärendet är bedöms av psykologen eller kuratorn.

När oro uppstår:

Läraren eller annan skolpersonal tar upp ärendet med eleven och vid behov med vårdnadshavaren. Läraren konsulterar elevvårdens kurator, psykolog eller hälsovårdare i ett tidigt skede, antingen anonymt eller med elevens/vårdnadshavarens samtycke. Vid behov kan konsultation vara tillräckligt för att hantera ärendet.

Om oron kvarstår:

Klientskap hos kuratorn, psykologen, hälsovårdaren eller skolläkaren inleds med elevens/vårdnadshavarens samtycke i frågor som gäller välmående och hälsa samt även ifall den sektorövergripande expertgruppen sammankallas. Den sektorövergripande expertgruppen inrättas vid behov för att utreda stödbehovet hos en enskild elev/grupp och för att arrangera tillhandahållandet av elevvårdstjänster. Gruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson och en gemensam plan registreras i elevvårdsjournalen.

4.2.2 Inrättande av en sektorövergripande expertgrupp för att stödja en enskild elev, inhämtande av samtycke och deltagande i arbetet

En sektorövergripande expertgrupp tillsätts vid behov för att stödja eleven när en situation som väcker oro för hans hälsa eller välbefinnande kräver kunskaper från olika experter. Speciellt då ett sektorövergripande samarbete mellan undervisningspersonalen och personal inom elevvårdstjänsterna behövs. Gruppens sektorövergripande sammansättning grundar sig på en bedömning från fall till fall och på det handlagda ärendet.

Den sektorövergripande expertgruppens uppgift är att stöda studeranden och hans förutsättningar för inläring. Gruppen sammankallas av den aktör inom utbildningspersonalen eller elevvården som observerar behovet av sektorövergripande elevhälsövård. Sammankallaren kontaktar eleven och vårdnadshavaren, delger oron, begär tillstånd att handlägga ärendet i den sektorövergripande expertgruppen, kommer överens om gruppens sammansättning med eleven och vårdnadshavaren samt ber om deras muntliga eller skriftliga samtycke till gruppens sammansättning.

I princip deltar eleven och beroende på ärendet vårdnadshavaren eller annan laglig företrädare alltid i den sektorövergripande expertgruppens möten. Dessutom är det bra om i synnerhet klassläraren eller grupphandledaren är medlem i den sektorövergripande expertgruppen om elevens samtycke till detta kan erhållas. Läraren och grupphandledaren är ofta de personer som bäst känner elevens dagliga utmaningar med inläringen.

Den sektorövergripande expertgruppen sammanträder inte med konstant sammansättning, utan bildas alltid enligt behov av olika aktörer inom läroanstaltens elevvård så att sammansättningen motsvarar den enskilda studerandens behov. Experterna som hör till gruppen kan utöver gruppdiskussion också vid behov föra ömsesidiga konsultationer och trots sekretessen växla uppgifter som behövs för skötsel av ett elevvårdsärende. Sakenliga anteckningar över dessa

ömsesidiga konsultationer och diskussioner görs i elevvårdsjournalen och till behövliga delar även i de egna patient- och klientjournalerna hos de social- och hälsovårdsexperter som deltagit i dessa.

I den individuella sektorövergripande gruppens möten kan, utöver gruppmedlemmarna, även andra personer (t.ex. nära anhöriga till eleven eller elevvårdens samarbetspartners) med skriftligt samtycke av eleven eller vårdnadshavaren eller annan laglig företrädare om hans mognadsnivå så förutsätter, delta. Dessa externa deltagare blir dock inte medlemmar i expertgruppen.

4.2.3 Uppgörande, förvaring av elevvårdsjournaler och utnämning av en ansvarsperson för utbildningsanordnarens elevvårdsregister

Utbildningsanordnaren upprätthåller i egenskap av registerförare ett register över den sektorövergripande individuella elevvården (elevvårdsregister). I registret lagras elevvårdsjournalerna som upprättats inom den sektorövergripande individuella elevvård som genomförs av läroanstalten, samt andra handlingar som gäller den enskilde eleven och som upprättats eller erhållits i samband med uppgifter i anslutning till elevvården.

Ansvarspersoner för elevvårdsregistret är inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen rektorn (eller bildningsdirektören) och i förskoleundervisningen daghemsföreståndaren (eller chefen för småbarnspedagogik).

Uppgörande av elevvårdsjournaler

När en elev behöver stöd från elevvårdspersonal (skolkuratorer, skolpsykologer eller skolsköterskor) i frågor som rör hälsa och välbefinnande, sammankallas en sektorövergripande expertgrupp och en elevvårdsjournal utarbetas. Den person som ansvarar för gruppen, eller en annan medlem av expertgruppen, registrerar den information som behövs för att organisera och genomföra den individuella elevvården. I elevvårdsjournalen antecknas behandlingen av den enskilda elevens ärende i enlighet med lagen om elev- och studerandevård. I elevvårdsjournalen antecknas nödvändig information, inte åsikter.

Om en inbjudan till en sektorövergripande expertgrupp kommer från till exempel specialistsjukvården eller barnskyddet, uppgörs ingen elevvårdsjournal. Om uppgifter i elevvårdsjournalen lämnas ut till en tredje part, ska det ur handlingen också framgå vilka uppgifter, till vem och på vilka grunder uppgifterna har lämnats ut. Elevvårdsjournaler, och andra handlingar som gäller en enskild elev och som upprättats eller erhållits i samband med elevvårdsarbetet, lagras i elevvårdsregistret. Uppgifterna i elevvårdsregistret om en enskild elev eller annan privatperson är sekretessbelagda.

Individuellt elevvårdsarbete registreras enligt stadganden av hälsovårdspersonal och psykologer i patientjournalen och andra patientdokument. På motsvarande vis registrerar elevvårdens psykologer och kuratorer klientinformation i sina egna klientinformationssystem.

Förvaring av elevvårdsjournaler

Skolans ansvarsperson skriver ut elevvårdsjournalerna i slutet av läsåret och arkiverar dem i skolan.

4.2.4 Arrangerande av behövlig elevvård i samband med disciplinära åtgärder eller vid avstängning av eleven från undervisning

Utbildningsanordnaren sörjer för att behövlig elevvård arrangeras för en elev som har blivit föremål för disciplinära åtgärder eller avstängd från undervisningen under återstoden av dagen och högst under nästa arbetsdag.

4.2.5 Förfaringssätten i skolan för lärarens utvärdering av hur eleven mår och klarar sig i skolan vid den omfattande hälsoundersökningen i årskurs 1, 5 och 8

Läraren eller klassföreståndaren ger till den omfattande hälsokontrollen sin syn på elevens situation i skolan. I de omfattande hälsokontrollerna i årskurs 1, 5 och 8 utvärderas elevens välbefinnande på ett omfattande sätt i olika utvecklingsmiljöer, också i skolan.

Lärarens utvärdering grundar sig på lagstiftning. Lärarens utvärdering av elevens inläring, utveckling och välbefinnande i skolan inkluderas med vårdnadshavarens skriftliga samtycke i den omfattande hälsoundersökningen. Utvärderingen ska innehålla den information som behövs för att utvärdera behovet av hälso- och sjukvård eller stöd samt arrangemang för dess genomförande.

Man kommer skolspecifikt i samarbete med elevvården överens om genomförandet av undersökningen i praktiken. Frågor i anslutning till användningen av blanketten, såsom hur och enligt vilka tidtabeller den ska fyllas i, går igenom i skolan med skolhälsovården och lärarna eller klassföreståndarna i de klasser som ska undersökas.

En diskussion mellan skolhälsovården och läraren/klassföreståndaren om situationen i klassen på en allmän nivå innan hälsoundersökningarna börjar underlättar att rikta innehållet i hälsokontrollerna rätt.

4.2.6 Rutiner för meddelande av elevens specialkost eller medicinering under skoldagen

Specialdiet

Specialdieter meddelas på en blankett. Föräldrarnas meddelande är tillräckligt då det är fråga om religiösa orsaker eller när barnet följer en vegetarisk diet. Läkarintyg behövs för specialdieter som krävs på grund av sjukdom. Vid långvariga sjukdomar (t.ex. diabetes och celiaki) räcker det med hälsovårdarens meddelande. Det är vårdnadshavarnas ansvar att meddela skolan och tillhandahålla intyg när barnet börjar skolan eller flyttar från en enhet till en annan.

Medicinering

Samarbete mellan skolpersonal, föräldrar, specialsjukvård och skolhälsovård är väsentligt för en säker läkemedelsvård för eleven. En person som inte är utbildad i läkemedelsvård kan ge läkemedel som ordinerats av en läkare och som ges på naturlig väg eller genom injektion. Då baserar sig fullföljandet av läkemedelsbehandlingen på den anställdes samtycke, introduktion för och fortbildning av den anställda och tillstånd av läkaren.

Undervisningsväsendets lagstiftning definierar inte anställdas deltagande i läkemedelsvård och således kan anställda inte förpliktas att utföra uppgiften.

Föräldrarna ger skolan tydliga och enkla skriftliga anvisningar om medicindosering och övriga vårdanvisningar samt information om deras eventuella effekter på vården. Föräldrarna bör se till att genomförandet av elevens medicinering avtalas med hälso- och utbildningspersonalen.

Till de frågor som avtalas om hör: vem som utför medicineringen och dennes ersättare, introduktion för den som utför medicineringen, beredskap för specialsituationer, första hjälp-praxis samt arbets- och ansvarsfördelningen mellan skolans aktörer, föräldrarna och barnet.

Vård av barn med diabetes under skoldagen

Att arrangera vård och stöd under skoldagen för barn med diabetes är en situation som kräver omfattande mångprofessionell överenskommelse och arbetsfördelning. Social- och hälsovårdsministeriet har i samarbete med undervisningsministeriet och Kommunförbundet utvecklat en verksamhetsmodell för vården av barn med diabetes under skoldagen. Enligt verksamhetsmodellen förhandlar vårdnadshavare, skolans aktörer och diabetesvårdenheten om vård och stöd under skoldagen.

På THL:s nätsidor finns en separat blankett för plan för diabetesvård som har skapats för att hjälpa till med planering.

Föräldrarna ger skolan tydliga och enkla instruktioner om insulindoser, matportioner och blodsockernivåer samt deras inverkan på behandlingen.

4.3 Gymnasieutbildning

4.3.1 Hänvisande av elever till elevvårdstjänster

Den individuella elevvården omfattar elevhälsovård samt kurator- och psykologtjänster. Individuell elevvård grundar sig alltid på frivillighet och dess genomförande förutsätter samtycke.

Eleven har rätt till psykolog- eller kuratorstjänster inom föreskriven tid. Tjänsterna bör ordnas på ett sådant sätt att eleven erbjuds möjlighet till ett personligt samtal med antingen en psykolog eller en kurator senast den sjunde skolarbetsdagen. Om ärendet är brådskande måste samtalet äga rum samma eller följande skoldag. Psykologen eller kuratorn bedömer hur brådskande ärendet är.

Studerandehälsovårdstjänster är tillgängliga för ungdomar som studerar vid gymnasier. Studerandena kallas till hälsoundersökning av en skolhälsovårdare under sitt första studieår och erbjuds möjlighet till en läkarundersökning under det första eller andra studieåret.

I studerandehälsovården genomförs en planerlig hälsorådgivning och -handledning på både individ- och gruppnivå med hänsyn till studenternas behov. Studerandehälsovården samarbetar också med andra vårdinstanser och hänvisar klienter till mentalvårds-, missbrukarvårds- och sexualhälsotjänster.

4.3.2 Inrättande av en sektorövergripande expertgrupp för att stöda en enskild studerande, införförskaffande av samtycke och deltagande i arbetet

En sektorövergripande expertgrupp inrättas för att utreda stödbehovet hos en studerande eller en grupp av studerande och för att tillhandahålla elevvårdstjänster när ett mångprofessionellt

perspektiv och kunnande behövs. Gruppen sammankallas av den representant för undervisningspersonalen eller elevvårdstjänsterna som är orolig över en studerandes situation. Sammankallaren diskuterar först sin oro och gruppens sammansättning med studeranden och vid behov med hens vårdnadshavare. I gruppen deltar de arbetstagare inom elevvården och den undervisande personalen som fått tillstånd. Det är möjligt att för ärendets behandling begära råd och konsultation även från andra experter. I gruppen kan också behövliga samarbetspartners utanför skolan och studerandens närstående delta.

Eleven har rätt att vägra sin vårdnadshavare att delta i behandlingen av ärendet om det finns vägande skäl och eleven, av en professionell inom social- eller hälsovårdspersonalen, anses vara tillräckligt mogen för att besluta om saken.

4.3.3 Upprättande och förvaring av studerandevårdsjournalerna samt utnämning av ansvarig person för utbildningsanordnarens studerandevårdsregister

Elevvårdsjournaler lagras i det elevvårdsregister som lagen avser. Registeruppgifterna är tillgängliga för de personer som deltagit i ärendets behandling och andra personer medtillstånd. I registret lagras de elevvårdsjournaler som uppgjorts inom ramen för den sektorövergripande individuella elevvården och andra handlingar som gäller enskilda studerande och som uppgjorts eller erhållits i samband med uppgifter i anslutning till ärendet. Registerföraren utnämner en ansvarsperson för registret, som från fall till fall fastställer användarrättigheterna till de uppgifter som lagras i registret. Ansvarspersonen för elevvårdsregistret är rektorn för respektive skola.

4.3.4 Anordnande av nödvändig studerandevård i samband med disciplinära åtgärder eller avstängning studerande från utbildningen

Utbildningsanordnaren sörjer för att studerande som är föremål för disciplinära åtgärder eller som är avstängda från undervisningen under återstoden av arbetsdagen, dock för högst tre arbetsdagar, får den elevvård som behövs.

4.3.5 Läroanstaltens rutiner för meddelande av specialdiet eller medicinering under skoldagen

För bestående specialdieter fyller vårdnadshavaren/studeranden i en anmälan om behov av specialdiet. För matallergier måste ett läkarutlåtande om behovet av en undvikande diet tillhandahållas. Föräldrar bör också på samma sätt meddela om religiösa och etiska kostbegränsningar. Anordnaren av skolbespisningen informeras om anmälningarna.

Helhetsansvaret för vården av den unga personens sjukdom och administreringen av läkemedel ligger alltid hos den unga personen och föräldrarna. Det åligger den unge och hens föräldrar att informera läroanstalten om sjukdomen och dess behandling. Då en ung person lider av en allvarlig eller långvarig sjukdom kan från fall till fall en underhandling ordnas för att utreda hur den unga klarar sig och för att överenskomma om behövliga specialarrangemang. Om den unga personen drabbas av en nödsituation såsom ett epileptiskt anfall, insulinchock eller en allvarlig allergisk reaktion, är all personal skyldig att hjälpa till efter bästa förmåga.

5. Arrangerandet av samarbete med studerande och deras familjer samt med dem som arbetar vid läroanstalten och andra aktörer som stöder studerandenas välbefinnande

Elevvården är en gemensam uppgift för alla som arbetar inom förskolan, skolan och läroanstaltssamfundet och för de yrkesverksamma inom elevvårdstjänsterna. Det är centralt att olika aktörer och personer deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av elevvårdens verksamhetssätt. Detta kräver gemensamma verksamhetssätt och i synnerhet samarbete mellan utbildningsanordnaren och välfärdsområdet.

5.1 Förskoleundervisning

5.1.1 Barnens, vårdnadshavarnas, förskoleundervisningspersonalens och elevvårdstjänsternas delaktighet i uppgörandet av utbildningsanordnarens elevvårdsplan och i genomförandet av gemensam elevvård

Genomförandet av gemensam elevvård är en gemensam uppgift för personalen inom förskoleundervisningen och elevvårdstjänsterna. Det är också centralt att barnen och deras vårdnadshavare deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av elevvården. Barnen och deras vårdnadshavare bjuds också in till den gemensamma elevvårdsgruppens möten. Utöver mötena anordnar förskolorna aktiviteter om ämnen såsom säkerhet, delaktighet, användning av och åldersgränser för media, gemenskap och om att växa upp till skolelev, samt aktuella frågor som uppkommer i förskolegrupperna. Vårdnadshavarna har också möjlighet att föra fram frågor och teman som de skulle vilja se behandlade i förskoleundervisningen. Barnens delaktighet möjliggörs bland annat genom att höra barnen, genom smågruppsaktiviteter och barnens möten. Barnen intervjuas och uppmuntras att berätta för personal och vårdnadshavare om sina önskemål, iakttagelser och eventuella bekymmer i anslutning förskolans verksamhet och välbefinnandet inom förskolegemenskapen.

5.1.2 Introduktion och säkerställande av kompetens hos förskole- och annan personal i gemenskapsarbetet

Föreståndaren för förskolans verksamhetsställe ansvarar för att den personal som arbetar inom förskoleundervisningen är förtrogen med och känner till principerna för arrangerandet av elevvården. Som en del av verksamhetsplatsens säkerhetsplanering sörjer föreståndaren bland annat för personalens färdigheter i första hjälpen och beredskap att agera i krissituationer.

5.1.3 Mångprofessionellt samarbete inom elevvården i samband med intensifierat och särskilt stöd

Det intensifierade eller särskilda stöd som ett barn får kompletteras med konsultation med elevvårdens psykolog eller motsvarande tjänster. En begäran om konsultation kan göras med låg tröskel.

5.1.4 Samarbete med förskoleutbildningen och andra instanser som stöder barns välbefinnande

Man samarbetar alltid med instanser som stöder barnens välbefinnande, såsom familjerådgivningen, barnskyddet och specialistsjukvården, då familjen så önskar. Om barnets

välbefinnande äventyras tar man kontakt med socialtjänsterna eller socialtjänsterna för barnfamiljer, vid Västra Nylands välfärdsområde, tillsammans med vårdnadshavarna för att få en bedömning av servicebehovet. Om anmälningströskeln för barnskyddet överskrids, görs en skriftlig barnskyddsanmälan.

Om barnet har hänvisats till specialistsjukvården etableras ett samarbete med den vårdgivande instansen. Förskoleundervisningen kan vid behov, och på särskild begäran, skriva en på observationer baserad beskrivning av barnet till den vårdande instansen, och kalla den vårdande instansen till diskussion om barnets förskoleundervisningsplan.

5.1.5 Hur barnen, vårdnadshavarna, personalen och samarbetsparterna informeras om principerna för och verksamheten inom den gemensamma och individuella elevvården.

Barnet kommer första gången i kontakt med elevvården när förskoleundervisningen inleds. Då kan elevvården för många barn och vårdnadshavare vara en ny erfarenhet. Därför är det viktigt att förskolepersonalen förklarar på vilket sätt man inom förskoleundervisningen tar hand om både gemenskapens och om enskilda barns välbefinnande och hälsa.

Föreståndaren för förskolan ansvarar för att informera om frågor som rör elevvården. Vid föräldrakvällar informeras föräldrarna om elevvårdstjänsterna. Konsultationsrutinerna för det kommande läsåret överenskomms med representanterna för elevvårdstjänsterna (hälsovårdare, psykolog och kurator) och meddelas till all personal. Kontaktuppgifter till representanter för elevvårdstjänsterna finns tillgängliga för vårdnadshavare och personal. Aktuell och tillräcklig information är en förutsättning för att elevvårdens stöd ska vara tillgänglig och för att barn, vårdnadshavare, elevvårdstjänsterna och andra samarbetspartners ska kunna involveras.

5.2 Grundläggande utbildning

5.2.1 Elevernas, vårdnadshavarnas, undervisningspersonalens och elevvårdstjänsternas delaktighet i uppgörandet av utbildningsanordnarens elevvårdsplan och i genomförandet av den gemensamma elevvården

Personalen inom elevvårdstjänsterna har deltagit i uppgörandet av den kommunspecifika elevvårdsplanen. Skolans gemensamma elevvårdsgrupp utvärderar regelbundet genomförandet av skolans gemensamma elevvård och gör behövliga ändringar i planen för nästa läsår.

Medlemmar i den gemensamma elevvårdsgruppen är rektor/biträdande rektor, skolkurator, skolpsykolog, skolhälsovårdare/studiehälsovårdare, ambulerande speciallärare samt i årskurs 7-9 studiehandledare och skolcoach. Dessutom kan representanter för elever, vårdnadshavare, läroanstaltens undervisande och annan personal samt representanter för samarbetspartners kallas att delta i den generellt inriktade elevvårdsgruppen.

5.2.2 Introduktion av undervisande och övrig personal och säkerställande av kompetens i det gemensamma arbetet

Rektorn svarar för att hela personalen introduceras i verksamhetsätten för den gemensamma elevvården. Personalen ska känna till skolans planer (säkerhetsplan, antimobbningsarbete, förebyggande av trakasserier och våld, frånvaro från skolan osv.) och följa de instruktioner som ges.

5.2.3 Elevvårdens mångprofessionella samarbete i samband med intensifierat stöd, särskilt stöd och sjukhusundervisning

Skolorna kan ha ett pedagogiskt stödteam som stöder inläring och identifierar, förebygger och lindrar hinder för inläring. Det pedagogiska stödteamet verkar under lagen om grundläggande utbildning. Stödteamet går årligen igenom behovet av pedagogiskt stöd för elever i skolans alla undervisningsgrupper. Teamet planerar, styr och följer upp genomförandet av det pedagogiska stöd som eleverna får. En fritt formulerad promemoria upprättas över stödteamets möten.

Inledandet av intensifierat stöd grundar sig på en pedagogisk bedömning. Den pedagogiska bedömningen görs av de lärare som undervisar eleven. Pedagogiska bedömningar behandlas vid behov i ett sektorövergripande samarbete med elevvårdspersonalen, antingen i pedagogiska stödteam eller genom konsultation. De pedagogiska målen och åtgärderna för det intensifierade stödet planeras i samarbete med eleven, vårdnadshavaren och elevens lärare och antecknas i elevens plan för lärande. Beslut om när det intensifierade stödet inleds, fortsätter eller avslutas antecknas i den pedagogiska bedömningen och i elevregistret.

Om elevens inläring, trots intensifierat stöd, inte fortskrider som önskat påbörjas beredningen av en pedagogisk utredning för beslut om särskilt stöd. När behov av särskilt stöd uppstår informeras eleven och dennes vårdnadshavare om behovet. En pedagogisk utredning görs av de lärare som undervisar eleven. Pedagogiska utredningar behandlas i sektorövergripande samarbete med elevvårdspersonal, antingen i pedagogiska stödteam eller genom konsultation.

Elevvårdspersonalen bedömer huruvida det utöver pedagogiska stödåtgärder behövs även elevvårdstöd eller utredningar, t.ex. psykologiska eller medicinska undersökningar, sociala utredningar eller hänvisning till stödåtgärder utanför skolan. Innan ett beslut om särskilt stöd fattas ska eleven och dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare höras.

De pedagogiska målen och åtgärderna för det särskilda stödet planeras i den individuella planen för arrangerandet av utbildningen i samarbete med eleven, vårdnadshavaren och de lärare som undervisar eleven.

Samarbete i samband med sjukhusundervisning

Undervisningen för en elev som vårdas inom specialsjukvården arrangeras i första hand i elevens egna skola. Undervisning och stöd ordnas i den omfattning som hens hälsa, pedagogiska specialbehov och vård- och rehabiliteringsåtgärder inom specialsjukvården förutsätter. Eleven har alla skolans stödåtgärder i enlighet med trestegsstödet till sitt förfogande i sin egen skola.

Om elevens undervisning arrangeras som sjukhusundervisning istället för i den egna skolan, genomförs övergången som ett mångprofessionellt samarbete mellan vårdnadshavaren, utbildningsanordnaren, sjukhusets undervisningsenhet och specialsjukvården.

Sjukhusundervisning är grundläggande utbildning som ges i samband med specialsjukvård för elever i öppen eller avdelningsvård. För att arrangera stödåtgärder och undervisning för eleven, anordnas ett nätverksmöte med en mångprofessionell expertgrupp, som koordineras av sjukhusets utbildningsenhet, både i ankomst- och vid avslutningsskedet.

5.2.4 Samarbete med andra aktörer som stöder elevernas välbefinnande

Centralt för samarbetet med externa aktörer är att säkerställa att elevens övergripande välbefinnande stöds. Eleven, vårdnadshavarna och alla aktörer som stöder eleven har en klar bild av hur och med vem elevens ärenden främjas. Utgångspunkten för ett fungerande samarbete är ömsesidig respekt mellan eleven, familjen och aktörerna. Interaktionen är öppen, respektfull och konfidentiell.

Om eleven får stöd av instanser utanför skolan är det bra att bl.a. utnyttja nätverksmöten för att dela information och samarbeta och kartlägga helhetssituationen. Syftet är att samla de viktigaste aktörerna för stödandet av eleven.

5.2.5 Hur eleverna, vårdnadshavarna, personalen och samarbetsparterna informeras om principerna för och verksamheten inom den gemensamma och individuella elevvården.

Principerna för den gemensamma och individuella elevvården beskrivs i utbildningsanordnarens elevvårdsplan. Därtill behandlas principerna för den gemensamma och individuella elevvården vid skolspecifika lärarmöten. Vårdnadshavarna informeras om dessa principer och verksamheten, till exempel genom ett informationsbrev eller vid föräldramöten. Elevvårdspersonalen besöker klasserna för att berätta om elevvårdens verksamhet.

5.3 Gymnasieutbildning

5.3.1 Hur de studerande, vårdnadshavarna, undervisningspersonalen och studerandevårdstjänsternas personal deltar i utarbetandet av utbildningsanordnarens studerandevårdsplan och genomförandet av den gemensamma studerandevården

Gymnasiestuderanden och hans vårdnadshavare ges tillräcklig information om tjänsterna och praxis som gäller dem. Personalen inom studerandevårdstjänsterna har deltagit i utarbetandet av den kommunspecifika studerandevårdsplanen.

5.3.2 Introduktion av undervisande och övrig personal samt säkerställande av deras kompetens i gemenskapsarbetet

Lärarna introduceras årligen i planen för elevvård. Planen finns tillgänglig för föräldrar och studeranden på gymnasiets nätsidor.

5.3.3 Samarbete med partners utanför skolan

De viktigaste samarbetsparterna för studerandevården är ungdomsväsendet, LUVN, familjetjänsterna och barnskyddet, och läroanstalten samarbetar vid behov med polisen eller andra myndigheter. Samarbetet styrs av läroanstaltens verksamhetsinstruktioner för akuta kriser och hotfulla och farliga situationer. Studeranden kan med en läkarremiss styras till utvärdering av vårdbehov eller fortsatta undersökningar inom specialsjukvården.

5.3.4 Hur de studerande, vårdnadshavarna, personalen och samarbetsparterna informeras om principerna för och verksamheten inom den gemensamma och individuella studerandevården.

Principerna för den gemensamma och individuella studerandevården beskrivs i utbildningsanordnarens studerandevårdsplan. Därtill behandlas principerna för den gemensamma

och individuella studerandevården vid skolspecifika lärarmöten. Vårdnadshavarna informeras om dessa principer och om verksamheten till exempel genom ett informationsbrev eller vid föräldramöten.

6. Plan för att skydda eleverna från våld, mobbning och trakasserier samt åtgärder för att främja elevernas hälsa och välbefinnande

Barn, elever och studerande har rätt till en trygg inlärningsmiljö, till vilken hör fysisk, psykisk, social och pedagogisk trygghet. För att säkerställa tryggheten bör undervisnings- och utbildningsanordnaren tillsammans med förskolenheterna, skolorna och läroanstalterna skapa en planerad verksamhetskultur, en gemensam beredning och gemensamma verksamhetssätt. Undervisningens och utbildningens anordnare introducerar sin personal och de professionella inom elevvården i verksamhetssätt i olika problemsituationer och sörjer för information och uppdatering av planerna.

Mobbning definieras som att avsiktligt skada en försvarslös elev eller studerande. Mobbing har särdrag som skiljer den från till exempel konflikter, trakasserier eller enstaka våldshandlingar. Dessa särdrag är t.ex. upprepning, medvetenhet och maktutövning samt det faktum att mobbing ofta är ett gruppfenomen. Mobbingen kan vara verbal (skällsord, förlöjligande eller att göra narr av andra), fysisk (knuffar, slag), egendomsinriktad (att ta eller avsiktligt förstöra saker) eller indirekt (manipulering av gruppmedlemmar, spridning av elakt skvaller eller lögnar eller genom uteslutning från gruppen).

Former av trakasserier är exempelvis sexuella trakasserier och trakasserier som grundar sig på kön. Med sexuella trakasserier avses verbalt, icke-verbalt eller fysiskt beteende av icke-önskad sexuell karaktär. Sexuella trakasserier kränker personens psykiska eller fysiska integritet genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller ångestfylld atmosfär. Fysiska sexuella trakasserier kan vara sexuellt antastande som är straffbart som brott.

6.1 Förskoleundervisningen

Förskolepersonalen identifierar vilken typ av våld, mobbning och trakasserier som förekommer inom förskoleverksamheten och förbinder sig medvetet och planerligt att förebygga att de uppstår. Åtgärder för förebyggande av våld, mobbning och trakasserier samt ingripande i dem och fullföljande av uppföljningen av dem registreras. Det är utbildningsanordnarens ansvar att introducera sin personal och de professionella inom elevvårdstjänsterna i verksamhetssätten vid olika problemsituationer, och att sörja för information och för uppdateringen av planer.

Elevvårdens uppgift är att främja barnens välbefinnande och inkludering och att förebygga att problem uppstår. Förebyggande av mobbning är viktigt för att stödja barns kamratrelationer och gemenskapens välbefinnande.

6.1.1 Åtgärder för att förebygga våld, mobbning och trakasserier

Stärkandet av barnens socioemotionella färdigheter fungerar förebyggande mot mobbning, trakasserier och våld. Personalens närvaro, empatiska bemötande och ett positivt uppmuntrande stöd, spelar en viktig roll i interaktionssituationer och stöder inläringen av socioemotionella färdigheter.

I förskoleundervisningen kan barnens socioemotionella färdigheter stärkas genom att med barnen öva känslomässiga färdigheter, empati, trygghets- och kamratskapsfärdigheter. Förutom socioemotionella färdigheter kan mobbning, trakasserier och våld minskas genom att stöda utvecklingen av barnens självkänsla och stärka barnets självbild.

Väsentligt för förebyggandet av mobbning, våld och trakasserier är att stöda barnens kamratrelationer. Barnens interaktionsförmåga utvecklas när de med personalens stöd får möjlighet att verka och öva färdigheter med sina kamrater. Barnen lär sig att identifiera och konstruktivt lösa situationer och meningsskiljaktigheter.

Grunden för en uppmuntrande och trygg inlärningsmiljö är en lyckad gruppbyggnad. Gruppbyggnaden främjas planerligt och målinriktat, till exempel med hjälp av lekar för gruppbyggnad. Personalens empatiska och respektfulla närvaro gentemot alla och vägledning i interaktionssituationer, lekar och konfliktlösning, är viktigt.

6.1.2 Åtgärder för att utreda förekomsten av våld, mobbning och trakasserier

Förekomsten av mobbning, trakasserier och våld i förskoleundervisningen uppföljs aktivt under hela verksamhetsåret. Barnen observeras mångsidigt i olika situationer (lekar, förflyttningar, styrda aktiviteter, inomhus och utomhus). Personalen pratar med barnen och barnen kan tillfrågas om mobbning och därmed relaterade frågor.

Man diskuterar med vårdnadshavarna om vikten av att förebygga våld, mobbning och trakasserier samt söker tillsammans olika metoder att skydda barnen från sådana situationer.

6.1.3 Åtgärder för att ingripa i problemsituationer relaterade till våld, mobbning och trakasserier

Personalen har en skyldighet att omedelbart ingripa i mobbning, trakasserier och våld. Ingripandet ska ske på ett sätt som respekterar alla parter, beaktande offret, förövaren och, vid behov, åskådare. När mobbning, trakasserier eller våld framkommer bedömer personalen situationen och behandlar frågan med barnen. Vårdnadshavarna informeras och vid behov hanteras ärendena i samarbete med vårdnadshavarna. Personalen kan begära hjälp från elevvårdstjänsterna för konsultation och hantering av situationerna.

6.2 Grundläggande utbildning

Utbildningsanordnarens elevvårdsplan innehåller en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier samt åtgärder för att främja elevernas hälsa och välbefinnande. I planen beaktas växelverkan såväl mellan elever som mellan elever och vuxna i skolan.

Skolorna i Hangö har skolspecifika krisplaner, som fungerar som ett praktiska verktyg i skolornas vardag.

6.2.1 Åtgärder för att förebygga våld, mobbning och trakasserier

Genom skolans ordningsregler och klassspecifika överenskomna verksamhetsmodeller strävar man efter att skapa en sådan respektfull och samverkande atmosfär och verksamhetskultur där mobbning inte tolereras och ingripande i våld och trakasserier sker omedelbart. Förebyggande arbete är i nyckelposition. Varje anställd är skyldig att vidta förebyggande åtgärder och att ingripa omedelbart när de får kännedom om mobbning, våld och trakasserier.

På en allmän nivå kan mobbning, våld och trakasserier förebyggas genom bland annat följande åtgärder:

- skolan har fungerande ordningsregler som är bekanta för elever och personal
- ny eller tillfällig personal introduceras i skolans rutiner
- effektiv övervakning under raster
- skolan organiserar fadderelevverksamhet
- förfrågningar om välbefinnande genomförs vid behov
- ämnet diskuteras vid lärarmöten och vårdnadshavartillfällen
- det klargörs för eleverna att våld, mobbning eller trakasserier inte tolereras under några omständigheter eller i någon form
- elever och vårdnadshavare informeras om hur skolan verkar i mobbningsituationer
- eventuella konflikter förutses, bl.a. när grupper bildas
- elevvårdens personal kan arrangera olika tillställningar
- eleverna uppmuntras att åt en vuxen i skolan berätta om mobbning eller andra frågor som påverkar välbefinnandet

6.2.2 Åtgärder för att följa upp förekomsten av våld, mobbning och trakasserier

Förekomsten av våld, mobbning och trakasserier uppföljs genom regelbundna enkäter. Den skolspecifika gemensamma elevvårdsgruppen svarar för skolans planering, utveckling, genomförande och utvärdering av elevvården.

Elevvårdsgruppen behandlar frågor på allmän och på gemenskapsnivå, varvid arbetets fokus ligger på gruppen, klassen, gemenskapen och inlärningsmiljön. Elevvårdsgruppen samlar information om säkerhet och välbefinnande i gemenskapen, inklusive förekomsten av mobbning, och följer upp och utvärderar säkerheten och välbefinnandet i gemenskapen och grupperna samt effekterna av det gemensamma arbetet för välbefinnande.

6.2.3 Åtgärder för att ingripa i problemsituationer med våld, mobbning och trakasserier

Ingripande i problemsituationer relaterade till våld, mobbning och trakasserier omfattar beroende på situationen:

- avbrytande av händelsen (t.ex. säkringsåtgärder)
- utredning av händelsen med de inblandade
- användande av behövliga fostrande och disciplinära åtgärder
- arrangerande av behövlig elevvård
- information till vårdnadshavarna om vad som har hänt
- meddelande av händelsen till andra myndigheter

· uppföljning av händelsen

Elever bör uppträda utan att mobba eller diskriminera andra och på ett sådant sätt att de inte äventyrar säkerheten eller hälsan för andra elever, skolgemenskapen eller inlärningsmiljön. Skolans lärare eller rektor bör åt den misstänkta och den kränkta elevens vårdnadshavare eller annan laglig företrädare meddela varje incident av trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld i inlärningsmiljön eller på skolvägen som kommer till rektorns kännedom. Meddelandet förutsätter att situationen utreds. Det är inte frivilligt för elever att utreda situationerna. Åtgärden består i första hand av ett fostrande samtal.

Frågor som gäller utredning av behovet av stöd och organisering av elevvårdstjänster för en enskild elev eller en viss grupp av studeranden behandlas i en sektorövergripande expertgrupp som sammankallas från fall till fall i enlighet med lagen om elev- och studerandevård.

Vid våldsamt beteende bör anmälan till polisen eller andra myndigheter särskilt beaktas.

Mobbning godkänns inte i någon form. En person som hör till skolans personal beslutar från fall till fall hur situationen ska utredas.

Sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön utgör enligt jämställdhetslagen förbjuden diskriminering på grund av kön. Förbudet mot diskriminering gäller även läroanstalter som ger grundläggande utbildning. Ifall någon i skolans personal observerar sexuella trakasserier ska rektorn omedelbart underrättas. Om sexuella trakasserier begås av någon i skolans personal vidtas lämpliga åtgärder, såsom exempelvis givande av en skriftlig varning.

Med inlärningsmiljö avses, utöver skolans utrymmen, även andra utrymmen och miljöer som används i undervisningen, såsom exempelvis utflyktsmål och digitala inlärningsmiljöer.

I samband med meddelandet kan åt vårdnadshavarna berättas vilka parter som är inblandade i situationen och om eventuella sanktioner som vidtagits. Om ett fostringsamtal har bestämts för eleven ska vårdnadshavaren enligt situation reserveras möjlighet att närvara vid hela eller en del av samtalet. Samarbetet med vårdnadshavarna är viktigt för att förebyggande och identifiering av mobbning och för ingripande trakasserisituationer.

En till skolans personal hörande bör meddela polisen om omständigheter som hen fått kännedom om i sin uppgift och på grund av vilka det finns anledning att misstänka att en elev eller ett annat barn har utsatts för sexualbrott, misshandel eller grov misshandel eller något annat brott enligt strafflagen.

Därtill har en medlem av skolpersonalen rätt att meddela polisen uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa och för att förhindra en hotfull handling, om hen i sina uppgifter fått kännedom om omständigheter som ger hen anledning att misstänka att någon riskerar att utsättas för våld.

Om en till skolpersonalen hörande i sin uppgift fått kännedom om en elev eller annan person som är i uppenbart behov av socialvård, skall hen hänvisa personen till socialtjänsterna eller, om personen samtycker, kontakta den myndighet inom välfärdsområdet som ansvarar för socialtjänsten inom välfärdsområdet så att behovet av stöd utvärderas. Om samtycke inte kan erhållas och personen är uppenbart oförmögen att svara för sin omsorg, sin hälsa eller säkerhet,

eller om barnets intresse nödvändigt kräver det, bör anmälan göras utan dröjsmål, utan hinder av bestämmelserna om sekretess och även utan samtycke.

En till skolpersonalen hörande är skyldig att utan dröjsmål informera välfärdsområdet om hen i sin uppgift fått kännedom om ett barn vars behov av vård och omsorg, vars omständigheter äventyrar utvecklingen eller vars egna beteende förutsätter en utredning av ett eventuellt behov av barnskydd.

6.2.4 Praxis för uppföljning av våld, mobbning och trakasserier

Både den som utfört handlingen och den som utsatts för den har rätt till behövlig elevvård. Individuell elevvård genomförs i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Vid behov, i allvariga situationer, uppmanas vårdnadshavaren att göra en brottsanmälan.

Om en lärare eller annan anställd vid läroanstalten bedömer att en studerande behöver elevvårdstjänster, ska hen kontakta elevhälsovårdens personal, elevvårdens psykolog eller kurator, i första hand tillsammans med eleven. Frågor som rör utredning av stödbehovet hos en enskild elev eller en specifik grupp av elever och ärenden i anslutning till arrangerandet av elevvårdstjänster behandlas av en sektorövergripande expertgrupp som samlats från fall till fall, baserat på samtycke från eleven eller vårdnadshavaren. I andra situationer kommer man överens om behövliga uppföljningsdiskussioner.

6.3 Gymnasieutbildning

Som en del av förebyggandet av mobbning, trakasserier och våld ska skolan med studerandena behandla skolans verksamhetsanvisningar för situationer där vilken studerande som helst utsätts för mobbning, trakasserier eller våld.

Den gemensamma studerandevårdsgruppen ansvarar läsårsvis för uppföljning, utvärdering och uppdatering av planen mot mobbning, trakasserier och våld. Den uppdaterade planen bifogas läsårsplanen.

Åtgärder för att förebygga våld, mobbning och trakasserier, följa upp deras förekomst och för ingripande i problemsituationer, samt rutinerna som förutsätts för uppföljningen efteråt, har uppgjorts skolvist.

Även krisplaner upprättas skolvist och genomgås med personalen i början av läsåret och, enligt behov, under läsåret. Ny personal introduceras i krisplanens innehåll. Den uppdaterade krisplanen bifogas läsårsplanen.